

Küldöttként a XVI. országos honismereti akadémián

Ebben az évben Komárom megye. Tatta városa adott otthont az egyhetes rendezvénysorozatnak: július 4—8 közötti időben. Az eddigi akadémiákat — az 1986. évit kivéve, ami Budapesten volt — valamennyit vidéken rendezték meg, mint a honismereti mozgalom legmagasabb szintű továbbképzését és tapasztalatcserejét.

Honismeret. Nehéz volna számba venni, hogy hányfajta képzet tapad e fogalomhoz. Eszmélet, amelynek gyökerei a szabadság és függetlenség jelszavaival jellemzett tömegmozgalmak fellángolásának évszázadokkal előtti időszakából erednek.

Honismeret. Önnön múltunk, s egyben jelenünk vállalása is. Ma sem lehet más: *mozgalom*. Mozgalom kisebb-nagyobb közösségek vállalkozása arra, hogy társadalmunk, államunk, népünk és nemzetünk politikai, kulturális, gazdasági örökségét, jelenkori történéseit mind szélesebb körben tudatosítsuk. Hogy egy világ előtt vállaljuk magyarságunkat, hogy egy világ vállaíjon minket.

A csaknem másfél évtizednyi szárnypórbálgatás után a hetvenes évek elejéig kellett arra várni, hogy a mozgalom elkötelezett hívei országos plénumon is kicserélhessék nézeteiket, tapasztalataikat. Így született meg az országos honismereti akadémia megrendezésének igénye és ötlete is. **Kik is rendezhették elsőként az évente zászolt bontó egyhetes tábort?** Természetesen azok, akik a legkiválóbbaknak mutatkoztak annak előtte is: Nyíregyháza, Kaposvár, Szarvas, Sopron, Sárospatak, s még sorolhatnám az otthont adó városok nevét. **Mit is tárgyalhattak ezeken az akadémiákon, a résztvevők?** Magától értetődően a legaktuálisabb, s a mozgalom által felvállalt témaköröket: műemlékvédelem és a nemzetiségiek helyzete, az aprófalvak kutatásának tapasztalatai, s az agrár-szociográfia eredményei, munkásmozgalom-történet és életmódkutatás, hogy csak az első kísérleteket említsen. A mozgalom kiterjedését és megtalálta helyét a Hazafias Népfront kereteiben.

A XVI. országos honismereti akadémiára több mint százötven vendég érkezett Tatára az ország 19 megyéjéből és a fővárosból. Az egyhetes akadémia programja a nemzetudat ápolásának szellemében zajlott, ez volt a központi gondolata. Ennek keretében elsősorban a történelmi emlékhelyekről, s a honismereti mozgalom kapcsolatáról esett a legtöbb szó, ám természetesen úgy, hogy a résztvevők átfogó képet kaptak Komárom megyéről, történelmi múltjáról, s arról, miként sáfárkodnak a megyebeli az országos jelentőségű emlékeinkkel. A rendezők méltán választották a rendezvény mottójául egy Kölcsey-idezetet: „Minden nemzet, amely elmúlt kora emlékeztét semmivé teszi, vagy semmivé tenni haguja, saját nemzeti létét gyilkolja meg...” S lehet-e nánaiakban bármi más aktuálisabb üzenet? Aligha.

Az ünnepi megnyitón **Kanyar József** nyugdíjas állami díjas levéltárgazdátó, a Hazafias Népfront országos honismereti bizottságának elnöke köszöntötte a tanácskozáson résztvevő szakembereket, a honismereti mozgalom aktivistáit, valamint az elnökség tagjait. A plenáris ülésen elhangzott elnöki megnyitói beszédében utalt rá, hogy az ötnapos rendezvénysorozat célja a tapasztalatcsere, a honismereti mozgalom és az egyházak kapcsolatáról, nemzetudatunkról, történelmi emlékeink megóvásának szükségességéről.

A honismereti akadémia céljáról szólva mondogta még a következőket: — *Társadalmunkra ma a változások, a reformok a jellemzők, ezek megvalósítása akkor igazán eredményes, ha a nemzet valamennyi tagja a demokrácia fórumain együttgondolkodik és közösen cselekszik. Az előadások és a korrefektívumok a központi gondolat köré fonódtak.*

Az elnöki megnyitót követően **Ravasz Éva**, Komárom megye tanácselnök-helyettese mu-

tatta be a megye történetét, társadalmi és kulturális életét az ország különböző részeiről érkezett vendégeknek.

A szűkre szabott terjedelem nem teszi lehetővé számomra, hogy a nagyon gazdag, hasznos egyhetes programról részletesen szóljak. Ezért csupán a rám mély benyomást gyakorolt és megítélésem szerint a legfontosabb előadásokról, programokról szólnok, azokról is a lényeget kiemelve.

Az első nap programjában szerepelt **Juhász Gyula** akadémikus, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatójának előadása a: *Nemzetudat, magyarságtudat a XX. században* címmel. Szónoki szenvedéllyel sürgette előadásában nemzetismeretünk, magyarságtudatunk vizsgálatát, e téma — napjaink sürgető követelményeit szem előtt tartó — újragondolását.

Európába nemzetépítő tevékenységgel illeszkedve mi a „nyugat paizsa” voltunk keleti hódítások és ázsiai barbárság ellen, századokon át — kezdte visszaemlékezését. Ám a nyugat-európai népek, államok ezt vagy természetesnek találták, vagy tudomást sem vettek róla. Szabadságharcainkban magunkra hagytuk, néhány rokonszeny-nvlatkoznaknál többre alig érdemesítették. Majd sorra vette a XX. század keserves magyar sorsfordulóit. Ezt követően a második világháború után újjászülető, demokráciát építő Magyarországról szólt; 1946-ban kiiktattuk a magyar közéletből a kiszáradtat, 1947-ben a szociáldemokratákat, az ötvenes évek elején az önállóan gondolkodó, régi kommunistákat. Szuverén nemzetudatunk kialakulását így nem segíthette az sem, hogy az '56-os tragédián újra csak idegen fegyverek segítségével lettünk úrrá. A konzolidáció első éveiben íróit történelmekönyvek vezetésére az lett, hogy a honfoglalástól 1945-ig egyfolytában „süllyedt” nemzetünk. Ugyanakkor a határainkon túl élő magyar nemzetiségű lakosság helyzetéről, életéről, nyelvéről, gondolkodásáról alig esett szó oktatásban, sajtóban, művészeti életben.

Igy terhelt nemzetudatunk a történelemmel, s így kell a gondolkodó magyar embernek mégis kiutat találnia. Megőrizve európaiságát, törekvését, a kölcsönös előnyökre épülő békés egymás mellett élésre — fejezte be nagy tetszést arató előadását Juhász Gyula akadémikus.

Ugyancsak plenáris ülés keretén belül került sor **Pozsgay Imre**, az MSZMP Politikai Bizottság tagja, államminiszter: *A nemzeti emlékhelyek és a nemzetudat* című előadására.

A honismereti mozgalom méltatása után az előadó utalt arra, hogy az ideai akadémia szervezésekor senki sem gondolta, hogy a programok gerincét adó, a nemzetudattal összefüggő kérdések napjainkban ilyen aktuálisak lesznek. A nemzetről, a nemzetudatról, a nemzeti egységről vallott elemzése után Pozsgay Imre a magyarságtudat összefüggéseiről beszélt. A nemzeti emlékhelyekről szólva kifejtette, hogy e körben nem csupán a történelmi nevezetességekként számolt tartott nagy emlékhelyekről kell megemlékeznünk. Többről van szó, ennél, hiszen településeink megváltozott arculata, az egyes tájegységekben élő kisebb közösségek kultúrája és hagyományai is beletartoznak e fogalomkörbe.

A harmadik napon négy szekcióban cserélhettek eszmét a résztvevők a rendezvénysorozat eddigi szakaszában tárgyalt legfontosabb és az ott elhangzó kérdésekről. Ezekről a pénteki zárónapon, plenáris ülésen adtak számot a vitavezetők.

Végül is a XVI. országos honismereti akadémián hasznosítható „municiót”, új ismereteket kaptam körvezetői munkámhoz. Mint helytörténész megerősítést kaptam abban, hogy a nemzeti történelem megismerésének hosszú folyamatában igen fontos valamennyi település történetének kutatása, hisz' a nép története épp ezekből az apró mozaikokból áll össze

Nagy Károly

Öt fecske csinál nyarat?

Amikor **dr. Pocsai Julianna** fül-, orr-, gégeész főorvosasszony felhívott, hogy meginvitáljon a farkaslyuki úttörőtáborba „védenecseihez”, nem sejtettem, hogy az ideit „tábor” mindössze öt főt jelent, s nem tudtam azt sem, hogy mennyi munkát, szervezést jelent az ottlétük. No és persze anyagiakat, hisz' az először szerveződött hallássérültek táborának öt gyermeke ingyen tölthette el a négy napot.

Még a tábor felé tartotunk, fény derült arra, hogy a főorvosnő a hallássérült felnőttek klubja mellett, a hasonló gyerekekért is szeretett volna valamit tenni, s tervéhez megfelelő partnereket talált. A városi tanács helyet biztosított a farkaslyuki táborban, a doktornő es stábjá felvette a kapcsolatot a gyerekekkel, szülőikkel. Nyár eleje lévén azonban sokan a már kialakult program miatt kénytelenek voltak nemet mondani, ezért csak öt jelentkező akadt. S végül ne hagyjuk ki a sorból a legfontosabbat, az anyagiakat, melyek előteremtésében az OKÜ szak szervezeti bizottsága és a szociális és ellátási gyárreszleg állt az élre.

Réggel lévén, az úttörőtábor lakói, akik a Nyírségből érkeztek zömmel, éppen éhségüket csillapították. Aki- ket mi kerestünk, még sorukra vártak. **Reichel Hedvig**, „alkalmi” táborvezető, „civilben” segédműtős, most KISZ-vállalásként — talán öröklé visszatérő pedagógusvágya miatt is — töltötte el a négy napot a hallássérült gyerekekkel, akik csibeként fogták körül őt.

Amikor elkezdtek az egészséget, igyekeztem „feltérképezni”, melyik gyerek milyen betegségben szenved, milyen bánásmódot igényel — választ a helyzetet ez a törékeny testalkatú, lelkes fiatal. — Ez alatt a rövid idő alatt nagyon jól összeköztünk, kiismertem őket, kiderült melyikük a tűzrózpattant, melyikük visszahú-

Nem kérétték magukat a gyerekek, amikor terítékre került a mustáros virsli és az izletes citromos tea. Hiába, a friss levegő, a sok mozgás csodákra is képes — még a gyermeki gymokban is. **Fotó: Vargáné**

zódóbb, melyikük fél este, épp ezért simogatni kell. Mindig megbeszéljük a programot, de sokat segítenek a nyírségi táboroztatók is, meghívunk minket.

Közben a gyerekek jó étvágyalal eltűntették a reggeli virsli, s kíváncsian gyülekeztek Hedvig körül. Az alkalmi tábornapló is előkerült, így megtudtuk, hogy sok játék, videózás, szórakozás volt eddig. Sőt, Hedvig ide látogató férje, az örökmozgó Józsi az erdőbe is elvitte egy kis kiruccanásra. „Pocok” egyébként imád tollasozni, pingpongozni, futkározni, élvezettel nézi a Borsodi Bányász itt edzőtáborozó női kézilabdásainak nem mindennapi mozgását.

Nagyon élveztek az esti diszkót, ahol a mozgássérült Judit volt a diszkókirálynő. Nem is gondoltuk, hogy ilyen jól megy neki a tánc. A Munkás úti iskola nyolcadikos leányzója szígyenlencsén volt, hogy otthon már sokat gyakorolt, s Sandra a kedvence. Így már érthető a fiúk tolongása... — Megismertük a környéket, ami festőien szép, ma

videózás, s talán fürdés is szerepel a programban — sorolta lelkesen a táborvezető.

S hogy mennyire jók ezek a programok, elárulták a csillogó gyerekszemek, az, hogy a felszög megnyitásokban mindig az jött elő, mennyire jó itt, s kár, hogy csak ilyen rövidre szabott az idő.

Mert arról itt senki sem kérdezi őket, miért van a fülükön hallókészülék, hogy mi is a betegségük. Van köztük olyan, akinek 5 testvére van, és még sosem járt táborban. Elmény tehát itt lenni a gyerekek, öröm a szülőnek. Talán, ha jövőre hamarabb kiderül, hogy ilyenre is van lehetőség, „feltöltődik” a 20 főnyi hely. És akkor már követendő, igazi hagyományról adhatunk hírt, amhez egy lelkes főorvosasszony és szervezőgárda ad alapot. Így talán több beteg fecske is olyan nyarat kap, mint az egészségesek, romantikusait, faházakat, Bízunk benne, s hírt adunk akár több hasonlóan nemes kezdeményezésről is.

H. Szóke M. J

Közgyűlés a Vakok és Gyengénlátók Klubjában

Szokatlan időpontban, július közepén került sor a Vakok és Gyengénlátók Klubjának éves közgyűlésére. A két és fél éve alakult klub elnöke, **dr. Regéczki Mária** megnyitójában választ, illetve magyarázatot adott erre, amikor **dr. Molnár Katalin**, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének elnökét üdvözölte. Az elnökszónoy ugyanis az eredeti márciusi időpontban nem tudott volna jelen lenni, ezért halasztották mostanra az összejövetelt.

Üdvözlő szavaiban **Regéczki doktor** emlékeztetett a klub létrejöttének fontosságára, arra hogy magukévá tették az egészségmegőrző programot.

A legszélesebb társadalmi rétegeket összefogó népfrontot tartottuk a legalkalmasabbnak céljaink megsegítésére — fejtegette rövid múltjukat. — Mint minden kezdeményezésnél, nálunk is merültek fel a gyakorlat során problémák a klubvezetés, a működtetés terén. Ezért többször, nyomtatékosan, újra kértük a népfrontot a fokozott tördésére, hogy jogszabályokba ne ütközzünk.

A következő részben épp e támogatás eredményeként **Filep Gyuláné**, a HNF ózdi bizottságának elnöke nyújtott át elismeréseket szocialista brigádoknak, közüle-

teknek, vezetőségi tagoknak, aktívaknak.

Az éves tevékenységet átfogó beszámoló **Papp Lajos**, a klub titkára tartotta meg. Ebből az kristályosodott ki, hogy a programok megfontolt, aprólékos szervezést igényeltek, szűk anyagi források mellett. Emlékeztette sorstársait a nőnap, anyák napi megemlékezésre, majd a júliusi majális-parki bográcsosra. Ezt az acélmű Vörös Csillag szocialista brigádja tette lehetővé számukra, a City taxi ingyenes szállítási- sával.

Jártak az OKÜ buszával Mezőkövesden, mintegy kétszázán szórakoztak a zenés Mikulás-esten, de volt közös meghitt karácsonyestjük is. Nehéz szavakba önteni, milyen jó érzés együtt lenni, megköszönve az OKÜ anyagi támogatását is. Sajnos a klub garázs-helyiséget lehetetlen továbbfejleszteni, dekorálni. Most ugyan a nyáron, szeptember 9-ig zárva lesznek de utána mindenkit várnak a megváltozott új időpontban, pénteken 14—18 óráig.

Dr. Regéczki Ilona azzal egészítette ki az elhangzottakat, hogy a klubeltről szólva szölt az ott folyó egészséges életmódra nevelésről, melyben orvoskollégái segítettek. Arról, hogy itt segítő kezét nyújtottak az ügyes-bajos dolgok in-

tézéséhez, de emlékeztetett a lemezhallgatások, a hangos könyvek kölcsönzésének jelentőségére is.

A hozzászólások során kért szót **dr. Molnár Katalin** is, aki dicsérte a klubot, egy olyan időszakban kifejtett összefogó erejéért, amikor nem könnyű embereket találni a vakokért való közösségi tevékenységért. Igaz, hogy nemsokára 70 éves lesz a szövetség, mégsem túl jók az anyagi kilátások, tehát nem sokat tudnak központi keretből Ózdra juttatni. Ezért fokozottabban számítanak a társadalom segítő szándékára.

A gazdasági beszámoló az ellenőrzési bizottság beszámolója után a működési irányvétel módosításáról, az új vezetőségi tagok megválasztásáról döntött a közgyűlés.

Végezetül felvázolták az éves tervet. Csak néhány elképzelés: kibővített együttműködés brigádokkal, közületekkel a többi klubbal, környezettanulmány a segítés módjainak kidolgozására, a hangos könyvtár kibővítése, dalkórus szervezése, klub-kronika vezetése. No, és természetesen a további aktív klubélet, kirándulásokkal, műsorokkal, szalonasítás-sal fűszerezve.

H. Sz. M.

Humor

Kovács állandóan dicsérszik, hogy milyen nagy szerűen vezet autót. Szabó enged az unszolásnak, és elmegy vele autózni. Elindulnak a Balatonra. Az első nagyobb kanyarnál Kovács belesik az árokba. Szerencsére azonban semmi bajuk nem történik. Kimásznak a kocsiból és Szabó megszólal:

— Így én is tudnék vezetni.

— Nagy kunst — feleli Kovács — most már könnyű amikor megmutattam, hogy kell.

CENTRUM-HÍREK

csehszlovák nemzeti hét

augusztus 1—6-ig

Iskolafüzet-vásár a Centrum Lakberendezési Áruházban

ÚJ SZOLGÁLTATÁSUNK: harisnya-szemfelszedés

NYITVA: hétfőtől—péntekig 11—16 óráig.